

Aktuelt om

Arbejdsmiljø

Status for den særlige tilsynsindsats med fokus på lærere

Arbejdstilsynet har netop offentliggjort sin afsluttende rapport med resultater fra de 132 særlige tilsyn om psykisk arbejdsmiljø, som blev gennemført på skoler fra august til december 2015.

Der er givet 23 påbud i forhold til høje følelsesmæssige krav, 32 i forhold til vold og traumatiske hændelser, 9 i forhold til stor arbejdsmængde og tidspres, 3 på øvrig psykisk arbejdsmiljø og 1 på psykisk førstehjælp. Herudover er der givet 59 vejledninger fordelt nogenlunde som påbuddene.

Selv om problemstillingerne er velkendte for skoleområdet, er antallet af påbud og vejledninger bekymrende og viser, at ovenstående forhold stadig godt kan tåle et eftersyn i jeres MED. I kan med fordel tale forebyggelse ved at bruge nedenstående gode råd fra Arbejdstilsynets statusrapport:

- At tilrettelægge og planlægge arbejdet hensigtsmæssigt og med realistiske målsætninger og tidsrammer
- At ledelsen delegerer ansvar og kompetence til medarbejderne afpasset efter medarbejdernes forudsætninger for at håndtere det i praksis
- At planlægge og gennemføre relevant uddannelse for medarbejderne
- At udvikle og gennemføre personalepolitikker, f.eks. en stresspolitik
- At arbejde systematisk med at forebygge fysisk og psykisk vold
- At arbejde systematisk med at forebygge høje følelsesmæssige krav i arbejdet.

Du kan læse rapporten [her](#).

Forebyggelse af høje følelsesmæssige belastninger

Som nævnt i artiklen ovenfor gives en del påbud fra Arbejdstilsynet i forhold til høje følelsesmæssige krav.

AT's tilsynsførende giver påbud, når de vurderer, at problemer med høje følelsesmæssige belastninger i arbejdet med undervisning af elever kan have indvirkning på medarbejdernes fysiske og psykiske sundhed på kort og lang sigt. Ligeledes gælder påbud for forhold omkring vold og trusler.

Til brug for forebyggelsesarbejdet opridses her kendte tendenser, som fylder i selve undervisningen samt idéer til, hvordan I på baggrund af den viden kan forsøge at forebygge risici.

I undervisningen oplever lærere ofte belastninger i forhold til at skulle inkludere elever med særlige vanskeligheder. I forhold til fagligheden er det et problem, når undervisningen ikke kan gennemføres som planlagt. Læreren oplever krav til planer og mål med klassen, som det ikke er muligt at honorere pga. klassens sammensætning.

Udover ikke at kunne leve op til egne og andres krav kan det også være en kilde til frustration, at mange elever har helt særlige behov, som læreren ikke har mulighed for at leve op til enten på grund af manglende kompetencer eller manglende tid, hvis f.eks. en enkelt elev skal 'mandsopdækkes'.

Følgende eksempler, der tager tid fra undervisningen, ses ofte:

- Elever, der ikke er undervisningsparate, går rundt og forstyrrer timen, så undervisningen bremses
- Elever der har sociale eller psykiske problemer
- Elever der truer og skræmmer andre elever og lærere
- Konflikter fra frikvarteret der flytter med ind i klassen med råb, larm og slagsmål, der skal stoppes
- Elever, der skal have opfyldt behov her og nu, og som ikke kan vente på lærerens opmærksomhed.

Alle ovenstående eksempler kan i en eller anden grad medføre, at pensum ikke nås, fordi den forberedte undervisning ikke kan gennemføres. Det er en belastning ikke at kunne leve op til folkeskolelovens krav og at føle, at man ikke kan gennemføre undervisning med god, faglig kvalitet.

Situationer med elever, der ikke er undervisningsparate, kan resultere i mange ubehagelige hændelser. Her er det vigtigt at få hjælp – og gerne udefra – til at vurdere arbejdspladskulturen i forhold til accept af f.eks. dårligt sprog, voldsomme konflikter og trusler. Der kan være behov for, at lærere, som udsættes for belastninger, skal have støtte både i form af nye kompetencer og supervision.

Situationer, der eskalerer, skal både forebygges og håndteres for at undgå frustrationer og magtesløshed hos lærerne. Her opridses flere muligheder for skolen:

- Ansættelse af ressourceperson(er) med speciallærerkompetence som kan støtte i undervisningen
- To undervisere i klasserne eller holddeling
- Plan for hvordan lærerne får kompetencer og strukturer til at kunne løfte inklusionsopgaven; herunder også styrkelse af teamsamarbejdet omkring klasserne samt videndeling om inklusionsproblematikker
- Udarbejdelse af fælles retningslinjer for inklusionsarbejdet; herunder bl.a. overvejelser om: risikovurdering, 'Hvor går grænsen for hvad vi kan inkludere?', samt 'Hvornår har vi løst opgaven?'
- Fokus på pauser, hvor læreren får mulighed for at drøfte hændelserne med kolleger i teamet
- Tilbud om supervision, så læreren kan få mindsket risici for at blive fyldt op af hændelserne og kan blive stand til at klare påvirkningen bedre.

Du kan få mere viden i pjecen "Tæt på mistrivsel", som giver gode råd til alle på arbejdspladsen i forhold til at håndtere høje følelsesmæssige krav i forbindelse med at arbejde med mistrivsel.

Du kan downloade eller læse pjecen [her](#).

Nyt lovkrav om e-rygepolitik

Folketinget har vedtaget en lov om elektroniske cigaretter, som betyder, at arbejdspladser med offentlig adgang skal udarbejde en skriftlig politik for anvendelse af elektroniske cigaretter. I kan indarbejde den nye politik i jeres eksisterende rygepolitik ved blot at tilføje: ”Der gælder samme regler for rygning af elektroniske cigaretter el.lign. som for almindelige cigaretter”.

AT-kampagne: Undgå fald- og snubleulykker

Hvert år kommer ca. 100 ansatte i undervisningssektoren til skade på jobbet, fordi de falder, glider eller snubler. Tallet er fremkommet på baggrund af indsamlede data fra ulykker i undervisningssektoren (særligt folkeskoler) i årene 2011-2014.

For at forsøge at forebygge disse ulykker, iværksætter Arbejdstilsynet kampagnen ”Stop snubleulykker”, hvor der gives gode råd til medarbejdere og arbejdsgivere. Små ændringer i adfærd kan faktisk hjælpe. Derfor giver AT anvisninger på, at man i det daglige f.eks. selv skal sørge for at rydde op, bruge rulleborde frem for selv at bære på ting, undgå at løbe og straks at tørre spildte væsker op fra gulvet.

Der er også anvisninger om gode råd til arbejdsgiveren om at sørge for god belysning, vedligehold af trapper, anskaffelse af rulleborde, beredskab til vinterglatføre og i det hele tale lave aftaler om, hvordan snubleulykker kan undgås.

Læs mere om kampagnen på [Arbejdstilsynets hjemmeside](#).

Fokus på skolernes indeklima

Det er kendt viden, at dårligt indeklima påvirker koncentrationsevnen negativt. Indeklimate kan både handle om luftkvalitet, temperaturforhold (varme/kulde/træk), fugt og skimmelsvamp, lysforhold (dagslys og belysning) samt støj.

DLF udsendte på vegne af DR's Sundhedsmagasin i april 2016 et mindre spørgeskema til alle arbejdsmiljørepræsentanter om skolernes indeklimate. På baggrund af besvarelserne bringes en tv-udsendelse på DR 1 den 23. august kl. 21.55.

Arbejdsmiljørepræsentanterne er blevet spurgt, om der i APV er konstateret problemer med indeklimate, og om der er udarbejdet en handlingsplan for løsningen af indeklimateproblemer(ne), så problemerne er blevet løst. Hvis problemerne kun er delvist eller slet ikke løst, blev der spurgt om eventuelle årsager til dette.

Programmet omhandler skolers indeklimate generelt. Til DLF har DR oplyst, at over halvdelen af de arbejdsmiljørepræsentanter, som har svaret, angiver, at der i deres seneste APV er konstateret problemer med luftkvalitet og støj. De fleste mener, at økonomi er årsag til at indeklimateproblemer ikke løses.

På dl.org kan du finde meget mere om indeklimate under punktet '[Fysisk arbejdsmiljø](#)'. Se også [indeklimateportalen.dk](#). For særligt interesserede er der også følgende rapport baseret på ny europæisk forskning: *Impact of the indoor environment on learning in schools in Europe*. Rapporten fra

Fraunhofer IBP kan læses og downloades under [denne artikel](#) på velux.com.

Hvis du skifter mailadresse, bedes du opdatere den her via "[Min Side](#)" på foreningens website. Vælg *Personlige oplysninger* i menuen til venstre, og indtast din nye mailadresse i *E-mail*-feltet under *Kontaktoplysninger*.

Danmarks Lærerforening
Vandkunsten 12,
1467 København K

Tlf. [33 69 63 00](tel:33696300)
Mail: dlf@dlf.org